Luonnonsuojelualueita perustetaan Varsinais-Suomeen – minne ja millaisia?

Jouko Högmander

Turku 29.3.2012

METSÄHALLITUS

Ensin muutama tärkeä asia

- Maakunnan hienoimpia luonnonalueita
- Rauhoitus koskee vain valtion alueita, joita on ostettu viimeisten 35 vuoden aikana
- Tämä asia ei koske lainkaan yksityisiä maita tai vesiä
- Ei liikkumisrajoituksia rauhoituksen yhteydessä. Jos tarvetta on, voidaan niitä asettaa myöhemmin
- Marjastus ja sienestys voivat jatkua kuten ennenkin
- Metsästystä ei automaattisesti kielletä, mutta sitä tullaan rajoittamaan
- Metsähallitus ei ole rakentamassa näille alueille palveluvarustusta (pysäköintipaikkoja, polkuja, tulentekopaikkoja)

Alueet ovat valtion omistuksessa – miksi ne pitää vielä rauhoittaa?

- Rauhoitus turvaa alueiden säilymisen, sillä maankäyttöpaineet lisääntyvät kaiken aikaa
- Selkeät säännöt sille miten alueita hoidetaan ja käytetään
- Valtakunnalliset suojeluohjelmien ja Natura 2000 –verkoston tarkoituksena on useimmissa tapauksissa lakisääteisten suojelualueiden muodostaminen
- Jokseenkin kaikki alueet on jo ennestään kaavoitettu suojelualueiksi. Myös kaavat edellyttävät suojelun vahvistamista rauhoittamalla

Suojelualueverkoston kokonaisuus alkaa hahmottua

- 92 suojelualuetta perustetaan asetuksilla, luku voi vielä muuttua
- Pinta-ala noin 13 800 ha, tästä vettä 1500 ha
- Alueiden koko välillä 1 – 1300 ha
- 1,1% maakunnan maa-alasta
- 32 aluetta yli 100 ha → valtioneuvoston asetus, käsittää pinta-alasta 90%
- 60 aluetta alle 100 ha → ympäristöministeriön asetus

Tasaisesti eri puolilla maakuntaa

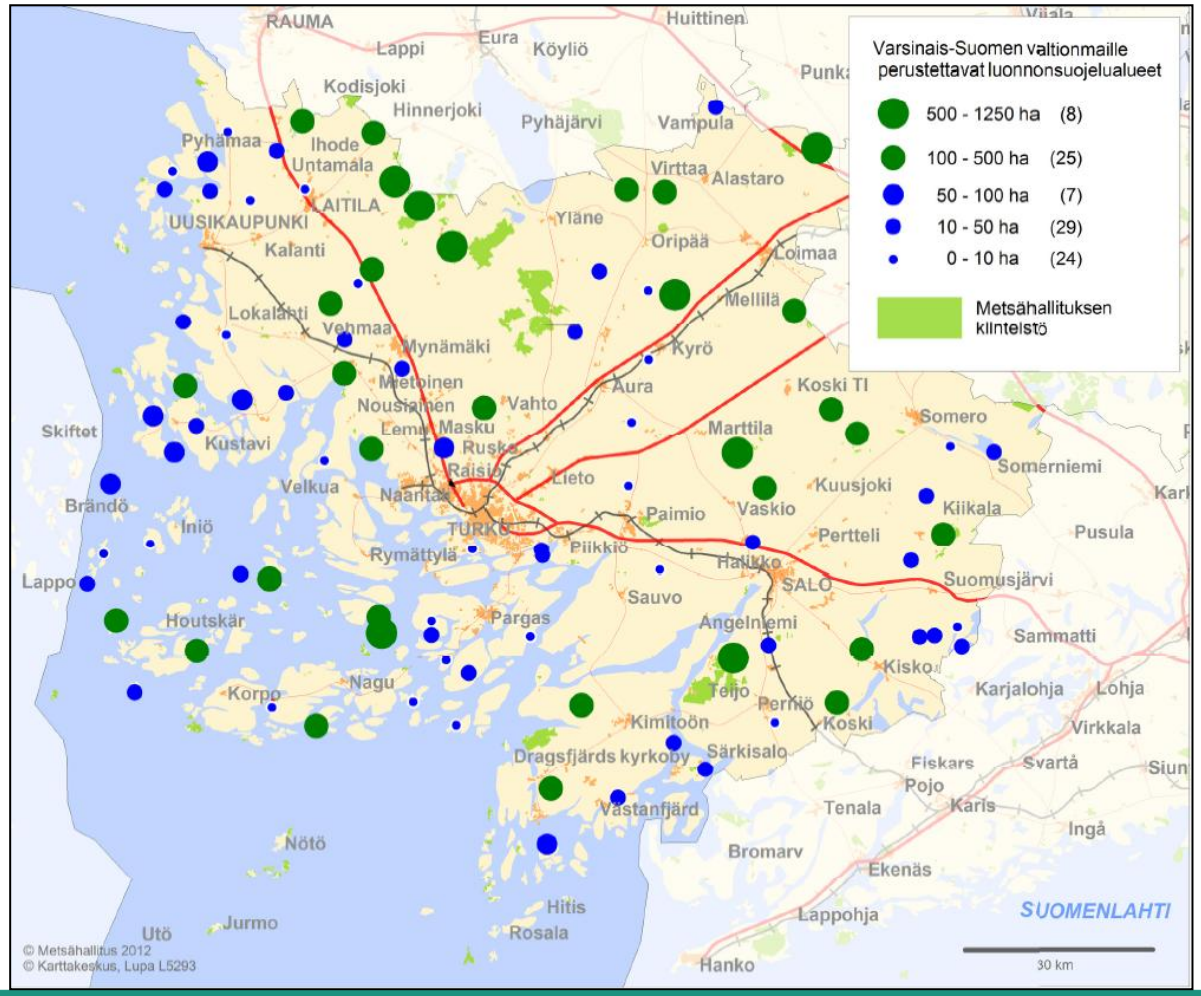

Millaista luontoa suojellaan?

- Yksityiskohtaiset kartat ja lisätietoa: www.metsa.fi/luonnonsuojelu
- Suurimmat kohteet erämaisia soita:
  - Mynämäen Kolkansuo 1048 ha
  - Laitilan Nukinrahka ja Hirvilammensuo 888 ha
  - Loimaan Telkunsuo 832 ha
  - Laitilan Iso-Hölö 830 ha
  - Pöytyän Kontolanrahka 811 ha (suurin yksittäinen suo)
  - Marttilan Karhunperänrahka 799 ha
- Paraisten Seilin saaristo käsittää 568 ha saaria (50 kpl) ja 722 ha vettä
- Salon Teijon retkeilyalueen ympärillä rauhoitetaan soita, metsiä ja lintujärvi täydentämään erämaista tunnelmaa, yhteensä 913 ha
- Salon Hyyppärän luonnonsuojelualueella on 460 ha harjuja ja metsiä

Lisäksi näitä

- Lintuvesiä ja kosteikoita:
  - Mynämäen Mietoistenlahti 286 ha
  - Maskun Oukkulanlahti 132 ha
  - Laitilan ja Pyhärannan Otajärvi 112 ha
  - Laitilan Malijärvi 103 ha
- Lehtoja:
  - Houtskarin lehtosaaria 143 ha – monta pientä, mutta kaunista lehtoa
  - Kustavin Hulaholmi ja Kluuvi 53 ha
- Vanhan metsän palaset ovat pieniä, suurimmat tässä:
  - Naantalin Krampin saari 196 ha
  - Kivijärven metsät Vehmaan, Mynämäen ja Laitilan rajoilla 111 ha
- Perinnemaisemat ovat yleensä vielä pienempiä:
  - Someron Rekijokilaakson niityt ja kedot 103 ha
  - Laitilan Untamalan ketoja 10 ha

Kuuleminen menossa

- Varsinais-Suomessa on 465 000 asukasta ja 28 kuntaa
- Kuntia, muita viranomaisia, luonnonharrastajia, metsästäjiä on informoitu ja heidän näkemyksiään kuunneltu
- Kuulemisessa saatu arvokkaita näkökohtia, tieto näistä on ministeriöllä käytettävissä, kun asetuksia aletaan muotoilla

Tätä on toivottu

- Retkeilijät käyttävät paljon näitä alueita:
  - Tarvitaan erämaisia alueita, joilla voi yöpyä tilapäisesti teltalla
  - Uusien suojelualueista kaivataan kuvauksia Metsähallituksen luontoon.fi – sivustolle. Myös tulentekoa koskevia ohjeita tarvitaan
  - Partiolaiset etsivät leirikäyttöön sopivia luonnonalueita – leirit ovat myös ympäristökasvatusta
- Kommentteja kunnista:
  - Vesi- ja viemärilinjojen rakentamistarpeita esim. teiden varsille
  - Voimalinjojen kunnostus ja johtokatujen auki pitäminen myös suojelualueilla
  - Yläpuolisten viljelysten kuivatusojat tulee voida pitää avoinna
  - Kevyen liikenteen väylä suunnitteilla
  - Tuulimyllyjä suunnitellaan lähelle
  - Suurimmille alueille tulisi rakentaa palveluvarustusta
- Viranomaisilta kuultua:
  - Ei ristiriitoja kaavoituksen tai liikenneväyliä koskevien suunnitelmien kanssa
  - Umpeenkasvaville lahdille on tarpeen avata kalateitä

Metsästäjät ovat tärkeä yhteistyökumppani

- 9000 ha eli 65% näistä alueista on tällä hetkellä vuokrattuna metsästykseen, noin 60 metsästysvuokrasopimusta
- Metsästyskäytön ulkopuolella on 5000 ha
- Käytännössä siirtymäaikana kaikki ne alueet, joihin on ollut kiinnostusta, on vuokrattu. Silloin ei vielä ratkaistu miten luonnonsuojelulakiin perustuen tuleva metsästys järjestetään
- Luonnonsuojelulaki mahdollistaa luonnonsuojeluviranomaisen (Metsähallitus) luvalla:
  - Hirven ajo, valkohäntäpeuran ja vieraslajien metsästys luonnonsuojelualueilla
- Yli 100 ha alueilla on mahdollisuus harkita laajempaa metsästystä, jos tähän on perusteita → tästä säädetään valtioneuvoston asetuksella

Metsästyksen järjestämisestä on saatu paljon kommentteja

- Suurilla soilla ja saaristossa pelkkä hirven ajo ei mahdollista onnistunutta metsästystä
- Suurten liikenneväylien lähellä tiheät hirvieläinkannat ovat vaarallisia
- Metsäkauris tulisi rinnastaa valkohäntäpeuraan. Myös kauris aiheuttaa riskejä liikenteelle ja viljelyksille
- Kettukannat ovat paikoin tiheitä, aiheuttavat vahinkoa myös suojelutavoitteille saaristossa ja lintuvesillä
- Metsästys on luonnonvarojen kestävää käyttöä eikä sitä tule rajoittaa suojelualueilla

Metsästystä koskien on vastattu moniin kysymyksiin

- Haavoittuneen eläimen lopettaminen ja nouto suojelualueelta?
- Voidaanko hirven ajossa käyttää koiraa, saako ase olla esillä?
- Onko metsäkauris vieraslaji? Entä kuusipeura, mufloni?
- Miksi peuratorneja tai ruokintapaikkoja ei saa rakentaa suojelualueelle?

Miten tästä eteenpäin?

- Ympäristöministeriö valmistelee kaksi asetusluonnosta, jotka lähtevät lausunnolle huhti-toukokuussa
- Lausuntokierroksen jälkeen valtioneuvosto ja ympäristöministeriö antavat asetukset
- Asetukset tullevat voimaan syksyllä
- Metsähallitus aloittaa jälkityöt:
  - Kiinteistöt yhdistetään suojelualuekiinteistöksi
  - Rajat avataan (jos tarpeen)
  - Rajat merkitään rajamerkein ja kyltein
  - Metsästysvuokrasopimukset uusitaan siirtymäajan kuluessa